

Tema lovstvo u radu s djecom mlađe školske dobi

Cvitan, Dejana

Master's thesis / Diplomski rad

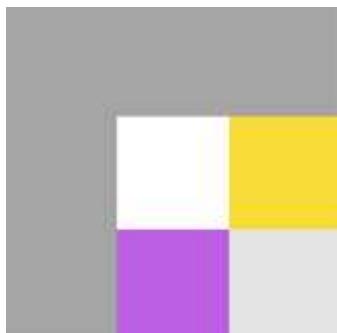
2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Education / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:036659>

Rights / Prava: [In copyright/Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-29**

Repository / Repozitorij:

[FOOZOS Repository - Repository of the Faculty of Education](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U

Dejana Cvitan

**TEMA LOVSTVO U RADU S DJECOM MLAĐE ŠKOLSKE
DOBI**

DIPLOMSKI RAD

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA U STROSSMAYERU U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni učiteljski studij

**TEMA LOVSTVO U RADU S DJECOM MLAĐE ŠKOLSKE
DOBI**

DIPLOMSKI RAD

Predmet: Prirodoslovje II

Mentorica: dr. sc. Irella Bogut, izvanredna profesorica

Sumentor: mr. sc. Željko Popović, profesor visoke škole

Student: Dejana Cvitan

Matični broj: 2463

Modul: C (engleski jezik)

Osijek,

srpanj, 2017.

Diplomski rad izrađen je na Odsjeku za prirodne znanosti Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku iz kolegija Prirodoslovje 2.

Zahvaljujem mentorici dr. sc. Irelli Bogut i sumentoru mr. sc. Željku Popoviću na pomoći i suradnji prilikom izrade diplomskog rada.

Zahvaljujem Ivanu Prgometu, ravnatelju Osnovne škole Kneževi Vinogradi i učiteljicama Dunji Kufner i Kristini Čičak što su mi omogućili da provedem istraživanje među učenicima. Zahvaljujem učenicima 1. i 4. razreda navedenih škola koji su sudjelovali u istraživanju.

Posebno zahvaljujem svojoj obitelji, koja me je podržavala tijekom cijelog školovanja.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. LOVSTVO I LOV	2
2.1. Zadaće lovstva	5
2.2 Krivolov	6
2.3. Povijest lovstva	8
2.4. Etika lovstva.....	10
3. LOVSTVO U NACIONALNOM OKVIRNOM KURIKULMU, NASTAVNOM PLANU I PROGRAMU I UDŽBENICIMA.....	11
3.1. Nacionalni okvirni kurikulum.....	11
3.2. Nastavni plan i program za osnovnu školu	12
3.3. Udžbenici iz prirode i društva.....	13
3.4. Lovstvo u ostalim nastavnim predmetima	14
4. METODIČKI UZORAK PRIPREME ZA NASTAVNI SAT S TEMOM LOVSTVO	15
5. ISPITANICI I METODE	18
5.1. Ispitanici.....	18
5.2. Metode rada	18
6. REZULTATI I RASPRAVA	19
7. ZAKLJUČAK	26
8. SAŽETAK	27
9. SUMMARY	28
10. KAZALO SLIKA	29
11. LITERATURA	30
12. PRILOZI	32
12.1. Upitnik proveden s učenicima prvog razreda.....	32
12.2. Upitnik proveden s učenicima četvrtog razreda.....	41

1. UVOD

Jedna od najstarijih ljudskih gospodarskih djelatnosti je lovstvo. Lovstvo se prvi put javilo u ledenom dobu, kao rezultat nestašice biljaka i plodova koji su čovjeku bili neophodni da bi preživio, stoga je čovjek počeo loviti kako bi se prehranio i koristio dijelove divljači kako bi se zagrijao. Lovstvo se značajno promijenilo od svojih početaka, ali i dalje je jedna od vrlo važnih grana ljudskih djelatnosti, iako više nije nužno sredstvo preživljavanja. U današnje vrijeme uz lovstvo se veže veliki broj prigovora i predrasuda te se postavlja pitanja je li lovstvo potrebno suvremenom društvu.

Cilj mog rada je steći uvid u stavove i znanje djece mlađe školske dobi o lovstvu, koji će pomoći uvođenju nastavne teme lovstva u nastavu djece mlađe školske dobi. Djecu mlađe školske dobi, odnosno djecu koja pohađaju nastavu od prvog do četvrtog razreda osnovne škole, potrebno je upoznati s djelatnostima lovaca, ali i naglasiti razliku između odstrela divljači, krivolovstva i nepotrebnog ubijanja životinja. Kako bi se krivolov smanjio, a samim time i štete u šumi nastale krivolovom, potrebna je pravilna edukacija, koju je najbolje započeti u ranoj školskoj dobi djeteta. Također, djecu mlađe školske dobe potrebno je i upoznati s životnjama koje žive u šumi, posebice s onima koje žive u šumama njihovog zavičaja, kako bi razlikovali divljač od domaćih životinja.

2. LOVSTVO I LOV

Popović i suradnici (2002.) lovstvo definiraju kao granu privrede koja se bavi uzgojem, zaštitom i lovom divljači, a njome upravlja država. Lov opisuju kao umijeće i vještina hvatanja ili odstrela divljači u sportskom smislu, poznajući način života, običaje i kretanja divljači. Lov obuhvaća traženje, promatranje, uzgajanje, hranjenje, praćenje, odstrel divljači, hvatanje žive divljači te puštanje umjetno uzgojene divljači u lovišta.

U zbirci zakona i podzakonskih propisa iz lovstva, koju je sastavilo Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, dan je i Zakon o lovstvu. Hrvatski sabor je 17. studenog 2005. donio odluku o proglašenju zakona o lovstvu. 1. stavkom, 1. članka navedenog zakona uređuje se gospodarenje lovištem i divljači, a gospodarenje obuhvaća uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova. 2. stavak, istog članka opisuje da navedeni poslovi imaju gospodarsku, turističku i rekreativnu funkciju, ali i funkciju zaštite i očuvanja biološke i ekološke ravnoteže prirodnih staništa, divljači i divlje flore i faune. Zatim, Zakon o lovstvu definira divljač kao utvrđene životinjske vrste koje slobodno žive u prirodi, na površinama namijenjenim za uzgoj ili intenzivni uzgoj i razmnožavanje u svrhu lova i korištenja. Darabuš (1996.) ističe da čak ni lovci ponekad ne znaju opisati koje životinje jesu divljač, a koje nisu, te da taj pojam treba dodatno pojasniti. Sve životinje koje žive u prirodi, odnosno u lovištima ne spadaju u divljač, u divljač spadaju samo životinje koje su navedene u Zakonu o lovstvu. Dok jelen, zec, srna, fazan itd., jesu divljač, vrabac, roda, čaplja, čvorak itd. nisu. Lovac je osoba koja ima položeni lovački ispit i obavlja osnovne zadaće lovstva. Osnovne zadaće lovstva su uzgoj, zaštita, lov divljači i korištenje njezinih dijelova uz poštovanje lovačkih običaja i etike. Prema podacima koje daje Ministarstvo poljoprivrede, u Osječko-baranjskoj županiji postoji sto i sedam lovišta. U tim lovištima obitava dvadesetak vrsta divljači, među kojima se najčešće love jelen obični (*Cervus elaphus L.*), prikazano na slici 1., svinja divlja (*Sus scrofa L.*), prikazano na slici 2., srna obična (*Capreolus capreolus L.*), prikazano na slici 3., fazan (*Phasianus sp. L.*), zec obični (*Lepus europaeus Pall.*), lisica (*Vulpes vulpes L.*), čagalj (*Canis aureus L.*) i patka divlja – gluvara (*Anas platyrhynchos*).

SLIKA 1. JELEN OBIČNI ([HTTP://WWW.LOVACKI-SAVEZ-OSIJEK.HR/DIVLJA/KRUPNA-DIVLJA/JELEN-OBINI-CERVUS-ELAPHUS-L.HTML](http://WWW.LOVACKI-SAVEZ-OSIJEK.HR/DIVLJA/KRUPNA-DIVLJA/JELEN-OBINI-CERVUS-ELAPHUS-L.HTML))

SLIKA 2. SVINJA DIVLJA ([HTTP://WWW.LOVAC.INFO/LOV-DIVLJAC-HRVATSKA/DIVLJAC-LOV-ZIVOTINJA-DIVLJACI/3728-DIVLJA-SVINJA-SUS-SCROFA-L-ENG-WILD-BOAR.HTML](http://WWW.LOVAC.INFO/LOV-DIVLJAC-HRVATSKA/DIVLJAC-LOV-ZIVOTINJA-DIVLJACI/3728-DIVLJA-SVINJA-SUS-SCROFA-L-ENG-WILD-BOAR.HTML))

SLIKA 3. SRNA OBIČNA ([HTTP://WWW.ENERGIJAPOZITIVA.COM/SRNA/](http://WWW.ENERGIJAPOZITIVA.COM/SRNA/))

Tucak i suradnici (2001.) navode da Zakon o lovstvu lovište definira kao točno određenu površinu zemljišta koja predstavlja zaokruženu prirodnu cjelinu u kojoj postoje ekološki i drugi uvjeti za uzgoj, zaštitu, lov te korištenje divljači njezinih dijelova. Tucak nadalje navodi da su u zakonu o lovnu u uporabi pojmovi sa sljedećim značenjem: 1. Otvoreno lovište, odnosno lovište u kojemu je omoguće nesmetana dnevna i sezonska migracija dlakave i pernate divljač. 2. Ograđeno lovište, lovište koje je ograđeno prirodnim ili umjetnim preprekama, koje umanjuju mogućnost da divljač napusti lovište. 3. Uzgajališta divljači, površina zemljišta veća od 100 ha, a manja od 2000 ha koja je ograđena umjetnim ili prirodnim preprekama, koje osiguravaju da divljač ne može napustiti tu površinu. 4. Zvjerinjak je površina do 100 ha koja je ograđena ogradom koja osigurava da divljač ne može napustiti tu površinu. Važno je napomenuti da granice lovišta moraju biti uočljive i vidljivo obilježene prema aktu o ustanovljenju Lovišta.

Krznar i suradnici (2006.) tvrde da je središnja dimenzija lovstva uzgoj i zaštita divljači, a tek nakon toga korištenje divljači, dok je cilj lova lovina, uhvaćena, živa ili mrtva. Lovina treba poslužiti kao izvor za održanje ili napredak onog koji lovi.

2.1. Zadaće lovstva

Kao što sam već navela osnovne zadaće lovstva, koje su navedene u Zakonu o lovstvu, su uzgoj, zaštita, lov divljači i korištenje njezinih dijelova uz poštovanje lovačkih običaja i etike. Darabuš (1996.) navodi da je čovjek svojim nepromišljenim djelovanjem narušio ravnotežu unutar većine ekosustava pa je zato i čovjekova je zadaća da pomogne prirodi da regulira životinjski svijet. Također, ističe da ravnotežu nisu narušili lovci, nego ljudi nepromišljenim zadiranjem u prirodu te da su pravi lovci oni koji pomažu životinjskim vrstama. Prije svega, lovci moraju utvrditi postojeće odnose između vrsta divljači te staništa u njihovom lovištu. Zatim, lovci izrađuju lovnogospodarsku osnovu, odnosno program uzgoja i zaštite životinja, a prvenstveno zaštite divljači. Tim programom divljači se osigurava opstanak, razmnožavanje te očuvanje njihovog staništa. Nadalje, Darabuš navodi da su lovci ti koji unose hranu u lovišta i prave pojilišta u lovištima u kojima nema dovoljno hrane ili vode. Lovci i sade u poljima bez drveća višegodišnje remize, kako bi divljač u njima pronašla zaklon. Još jedna zadaća lovaca, koja im se često zamjera je lov i odstrel divljači. Lovci love divljač kako bi regulirali njezin broj. Darabuš navodi dva primjera koja potkrepljuju da je lov neophodan da bi se regulirala brojnost divljači. Kao prvi primjer navodi zabranu kanadskim lovcima lov na jelene i drugu divljač u šumama. Zabранa je rezultirala velikom brojnošću jedne vrste jelena, odnosno jedna vrsta se tako razmnožila da je prouzročila velike štete i zaustavila promet na cestama. Kao drugi primjer Darabuš navodi organiziranje posebnih lovočuvara koji su brinuli o divljači u Švicarskoj. Naime, lovočuvari su trebali pomagati u uzgoju i zaštiti divljači, a lovci tada ne bi lovili divljač. Čak ni ova organizacija nije uspjela, zbog velikih troškova takovog posla, ali i ogromnih šteta u poljoprivredi i šumi, koju je prouzročila prenamnožena divljač. Zakon o lovstvu također navodi i da je lov ograničen lovostajem, odnosno privremenom zabranom lova. Zaštitne mjere, navedene u već spomenutom zakonu, koje se provede u okviru lovstva su podizanje jednogodišnjih i višegodišnjih remiza, održavanje utvrđenih fondova, omjera spolova i starosne strukture divljači, smanjivanje broja predatora, spašavanje od vremenskih nepogoda, upotrebljavanje zaštitnih naprava u poljoprivredi, djelovanje u lovočuvarskim službama, suzbijanje krivolova i pružanje zdravstvene zaštite divljači. Dijelovi odstreljene divljači mogu se koristiti nakon veterinarskog pregleda, na način da se dijelovi skladište, pohranjuju, prodaju i kupuju. Trofeji divljači se vrednuju sukladno propisima koje

donosi ministar, te se ocjenjuju. Hrvatski lovački savez organizira izložbe trofeja, utvrđuje sadržaj, opseg i vrstu trofeja, koji se izlažu na nacionalnim, ali i međunarodnim izložbama.

2.2 Krivolov

Lovokrađa i krivolov kao dva pojma predstavljaju krađu društvene imovine (Pichler, 2015.). 52. članak Ustava Republike Hrvatske navodi da su more, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago, i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet, drugi dijelovi prirode, nekretnine i stvari od osobitog kulturnoga, povijesnoga, gospodarskog i ekološkog značenja, zakonom određeni da su od interesa za Republiku Hrvatsku te imaju i njezinu osobnu zaštitu. Zakon također određuje način na koji se navedena dobra mogu upotrebljavati i iskorištavati. Pichler (2015.) navodi da su prve propise o dozvoljenosti i načinu lova pojedine divljači donosili feudalci i vjerski velikodostojnici. U tim zakonima strogo se razdvajao običan narod i povlaštena klasa te što je tko i sa čime mogao loviti. Tada se javljaju i prvi protuzakoniti lovovi na divljač od strane običnog naroda, kojemu je lov na visoku divljač bio zabranjen. Narod je tada još uvijek uglavnom lovio radi hrane, krvna te trgovine istim. Kazne za tadašnji protuzakoniti lov su bile drakonske, odnosno krivolovac bi bio osuđen na odsijecanje ruke ili smrtnu kaznu. Pichler zatim navodi da se današnji protuzakoniti lov vrši zbog koristoljublja, tj. trofeja i divljačine. Divljačina je meso koje krivolovac uzima za svoje ili tuđe potrebe. U protuzakonitom lovnu uglavnom se ubija manja divljač, kao što su srna, divlja svinja, tj. nazime ili prase te tele jelena običnog, zbog lakše manipulacije i prijevoza. Od krupne divljači ubija se jelen obični, divlja svinja, odnosno vepar ili krmača, a krupnoj divljači uglavnom se odsiječe glava, zbog trofeja, i zadnje noge, zbog mesa. Krivolov se uglavnom vrši noću te je teško dokaziv, osim ako se počinitelj zatekne u lovištu, prijevozu ili nekom prostoru po dojavi. Pojedinci koji čine krivolov, čine štetu cijeloj lovačkoj organizaciji, a zaustavlja ih se na način da ih se prijavi policiji. Policija im zatim oduzima oružje i lovinu, a lovačka udruga, ako su član udruge, ih isključuje iz udruge te im se putem redovitog sudskog postupka naplati učinjena šteta po odštetnom cjeniku divljači. Eventualni trofeji ostaju u vlasništvu lovačke udruge. Vršitelji protuzakonitog lova dijele se na dvije skupine lovokradice, osobe koje nemaju položen lovački ispit i krivolovce, osobe koje imaju položen lovački ispit. Zanimljivo je da preko 90% protuzakonitog lova čine lovci, jer poznaju lovište, divljač, ceste te kako se lovočuvare kreću. Pichler naglašava da se protuzakonitim

lovom te ubijanjem svega što se „kreće“ smanjuje brojnost divljači. Nadalje, ubijanjem mладунчади nema odrastanja i odraslih jedinki, a ubijanjem ženki smanjuje se broj mладунчади, a samim time i ukupan prirast divljači. Posebice velika šteta nastaje kada se ubijaju trofejno najvrijednije jedinke, jer se time smanjuje kvaliteta i genetska reprodukcija buduće generacije divljači. Dakle, protuzakonitim lovom negativno se utječe na prirodu. Borba protiv protuzakonitog lova je i borba za očuvanje prirode (Pichler, 2015.). Kako bi se protuzakonit lov smanjio, nastoji se djelovati na pojedince putem propisa, edukacijom te djelovanjem na svijest lovaca i građana putem lovačkog osposobljavanja i polaganja ispita. Pichler naglašava da su kazne se protuzakonit lov minimalne, jedan do dvanaest mjeseci u zatvoru, uvjetne kazne ili novčane kazne. Glavnu ulogu u sprječavanju protuzakonitog lova imaju prvo lovci, a zatim policija, lovni inspektorji i veterinarske službe, a kroz pravilno školovanje, seminare, stažiranje djelujemo i edukacijski na svijest, kako u odnosu na divljač tako i na zaštitu prirode.

Tomljanović (2013.) također navodi da krivolov uzrokuje ekonomski gubitke u lovištu, zbog nestručnog i neselektivnog odstrjela divljači, što dovodi do nazadovanja cijele populacije. Narušavanje brojnosti matičnog fonda, spolne te dobne strukture dovodi do dugoročnog problema, koji zahtjeva duže vrijeme da se stanja stabilizira.

2.3. Povijest lovstva

Branimir Reindl (2007.) daje kratak osvrt na povijest lovstva. Prvi nalazi pračovjeka pronađeni su na prijelazu iz tercijara u diluvij, kada je pračovjek bio biljojed i nomad. Zatim je uslijedilo ledeno doba te se pračovjek morao početi baviti lovom. Reindl navodi da se čovjek tada počeo baviti lovom iz dva razloga, zbog hrane, ali i zbog životinjskog krvna, koje mu je pružilo zaštitu od hladnoće i omogućilo da prostre prve ležajeve. Kako se pračovjek počeo duhovno razvijati, tako je počeo i upotrebljavati prva oruđa, koja je koristio u lovnu. Reindl tvrdi da tada za pračovjeka možemo reći da je prvi, ali i pravi lovac. Zatim, na prelasku iz diluvij u aluvij uz čovjeka se pojavio pas, koji je najprije služio kao hrana, a zatim je se pomagao čovjeku u lovnu. Nešto kasnije, kako Reindl navodi, čovjek se počeo baviti stočarstvom i ratarstvom, ali lovstvo je i dalje ostala važna aktivnost u čovjekovu životu. Tada se čovjek bavio lovstvom radi stjecanja materijalnih dobara, ali u je lovnu pokazivao i svoju snagu, spretnost te sve razvijeniju inteligenciju. I babilonski i egipatski kraljevi su svoje vojske uvježbavali za lov. Prve klesane spomenike s temom lova možemo pronaći još iz vremena starih Grka i Rimljana, a iz tog vremena potiču i hramovi grčke božice lova Artemide, odnosno rimske božice lova Dijane. (Slika 1.: Dijana, rimska božica lova)

SLIKA 4. DIJANA, RIMSKA BOŽICA LOVA

([HTTPS://BS.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/DIJANA#/MEDIA/FILE:DIANE_DE_VERSAILLES_LEOCHARES_2.JPG](https://bs.wikipedia.org/wiki/Dijana#/media/File:Diane_de_Versailles_Leocharès_2.jpg))

Lovci su prije odlaska u lov, ali i po uspješno završenom lovnu, prinosili žrtve božicama lova. Rimljani su postavili temelje lovnog prava, označili divljač kao vlasništvo, a temelj lova čini vlasništvo nad zemljom, tzv. domicilni princip lova. (Reindl, 2007.) U srednjem vijeku lov je jednim dijelom prerastao u sport, a jednim dijelom u gospodarstvo, a time su se počele razvijati i klopke, zamke, omče, mreže i slično, a zatim je uslijedio i razvoj luka i strijele, prački i kopla. U željeznom dobu, razvojem čovjekove inteligencije, razvile su se i tehnike lova pa se čovjek u lovnu počeo koristiti psom i loviti trigonom, pogonom, jamama i slično. Na području današnje Hrvatske lovilo se kopljem, što je bio utjecaj starih Ilira, sve do dolaska Slavena. Reindl nadalje navodi da su oruđa za lov uglavnom bila izrađena od kostiju, pečene gline i kamena, a ističe i zanimljivost da su oruđa za poljoprivredu bila izrađena od jelenskih rogova i drugih dijelova životinja. U brončanom dobu lovci su se koristili sjekirama, noževima, kopljima te mačevima. Sve do utemeljenja država lov je bio važna gospodarska grana s kojom su stjecana krvna koja su korištena kao platežno sredstvo. Iako je novac zamijenio krvno, motivi lova postali su dio grbova plemića, pokrajina i država, a mogli su se pronaći i na novcu. Lovstvo i danas ostaje značajni čimbenik gospodarstva jedne države, nosi veliku ekonomsku i društvenu ulogu, preko zaštite prirode i uzgoja divljači, očuvanja ekoloških faktora i cjelokupne biocenoze, buđenja ljubavi u onih koji nas nasljeđuju prema prirodi, sve do promicanja naših prirodnih bogatstava putem lovnog turizma (Reindl, 2007.).

2.4. Etika lovstva

Budući da lovstvo više nije neophodno čovjeku da bi preživio, postavlja se pitanje postoji li opravdanje za daljnje postojanje lovstva. Visković (1996.) tvrdi da lovstvo više nije nužno sredstvo za prehranu te ne postoji opravdan razlog za postojanje lova. Nadalje, Visković navodi da je svaki drugi razlog za ubijanje i ozljeđivanje životinja nemoralan. Lov koji nije sredstvo samoodržanja jest moralno nezrelo usmjeravanje energije i agresivnosti na razaranje najviše vrijednosti – života, i to redovito života bića slabijih od čovjeka (Visković, 1996.).

Krznar (2009.) daje tri pogleda na suvremeno lovstvo. Krznar prvo navodi da je lov pravo čovjeka kao superiorne vrste. S tog gledišta, budući da može, čovjek smije loviti bez obzira na to što ne lovi iz hranidbene potrebe te što uzrokuje patnju i smrt jedinki koje lovi (Krznar, 2009.). Krznar smatra da je prvi pogled na suvremeno lovstvo etički ne prihvatljiv te da je u ovom pogled lov samo sredstvo destrukcije. Drugi pogled na suvremeno lovstvo prikazuje lovstvo kao povezivanje čovjeka i prirode. Budući da je čovjek prirodno biće, nikakvi procesi civilizacije ne mogu uništiti njegovu potrebu za blizinom prirode. Prema drugom pogledu čovjek loveći ne čini ništa loše, nego se vraća svome iskonu. Krznar smatra da je drugi pogled na lovstvo previše složen i da je s tog gledišta nemoguće dati jednoznačan odgovor na pitanje je li lovstvo u skladu s etikom. Treći pogled lovstvo prikazuje isključivo kao profesionalnu djelatnost. Lov je alat kontroliranja životinjskih populacija, čuvanja izvornosti staništa, mehanizam zaštite od proširenja bolesti i šteta koje bi mogle nastati na prirodnim dobrima (šumama) ili kulturnim (zaštićena područja prirode) te gospodarskim dobrima (poljoprivrednim površinama) (Krznar. 2009.). Važno je i napomenuti da ne postoji ljudsko djelovanje koje za prirodu nije destruktivno, samo je pitanje dopušta li i u kojoj mjeri regeneraciju prirodnih potencijala. Krznar ističe da je suvremeno lovstvo s trećeg gledišta etički opravdano. Važno je istaknuti da lov koji proizvodi namjernu i nepotrebnu smrt, odnosno proizvodi nasilje čini zlo. Budući da zlo etički nije prihvatljivo, ni lov tada nije prihvatljiv.

Krznar i suradnici (2006.) navode i da lovstvo nije u suprotnosti sa zaštitom prirode, nego upravo suprotno. Iako je lov u prošlosti često puta bio uzrok uništavanja prirode, danas je lov zakonski uređena djelatnost koja pridonosi očuvanju i zaštiti prirode. Krznar i suradnici daju i zanimljivu usporedbu lovstva s industrijskim uzgojem životinja. Naime, Krznar i suradnici smatraju da je bešćutnost i brutalnost prema životnjama u industrijskom uzgoju mnogostruko veća nego u lovstvu, ali taj se problem u kritici uglavnom zaobilazi.

3. LOVSTVO U NACIONALNOM OKVIRNOM KURIKULUMU, NASTAVNOM PLANU I PROGRAMU I UDŽBENICIMA.

Bezić (1975.) tvrdi da je jedan od materijalnih zadataka Prirode i društva upoznati najvažnije čovjekove djelatnosti kojima osigurava svoju materijalnu egzistenciju, odnosno učenici trebaju shvatiti ovisnost gospodarstva o prirodi. Nadalje, Bezić navodi da učenici trebaju upoznati pojam privrede, a lov kao granu poljoprivrede. Zahvaljujući posebnim prilikama, kod nas se i lov razvio kao jedna grana poljoprivrede koja donosi društvu stanovite prihode (Bezić, 1975.).

3.1. Nacionalni okvirni kurikulum

Pojam lovstvo se ne pojavljuje u *Nacionalnom okvirnom kurikulumu*, ali ciljevi navedeni u *Prirodoslovnom području* u *Nacionalnom okvirnom kurikulumu* mogu se izravno povezati s lovstvom. U okviru prirodoslovnog područja učenici uče o ekološkom sustavu kao rezultatu međuzavisnosti čovjeka i prirode, o međuodnosu prirodnih elemenata i društvenih pojava i procesa te se pripremaju za aktivno i savjesno djelovanje u društvu te odgovoran odnos prema okolišu i prirodnim bogatstvima. Također je i navedeno da će učenici usvajanjem ciljeva prirodoslovnog područja: „usvojiti znanja potrebna za očuvanje prirode, odgovorno se odnositi prema uporabi prirodnih bogatstava uz održivi razvoj, čuvajući prirodnu ravnotežu i biološku raznolikost“ (Nacionalni okvirni kurikulum, 2010.). Iako se u navedenom nigdje ne spominje lovstvo, lovstvo je povezano s pojmovima koje učenici prema *Nacionalnom okvirnom kurikulumu* trebaju usvojiti.

Nacionalni okvirni kurikulum (2010.) u Prvom ciklusu, I. područje, *Priroda i čovjek*, 3. *Održivi razvoj* navodi da će učenici izraziti poštovanje prema prirodi, živim bićima, drugim ljudima i samima sebi. Zatim, u IV. području, odnosno *Život*, 1. *Bioraznolikost* navodi da će učenici razlikovati uzgojene od samoniklih biljaka i domaće od divljih životinja. Također u IV. području, *Ekosustavi* navedeno je da će učenici objasniti značaj čovjekova skladna života s prirodom.

U Drugom ciklusu, u I. području, *Priroda i čovjek*, 1. *Povijest znanosti i razvoj civilizacije* navodi se da će učenici na određenim primjerima analizirati odnos čovjeka i prirode. U IV. području, području *Život*, 5. *Ekosustavi* navedeno je i da će učenici objasniti čovjekovu ulogu u iskorištavanju, mijenjanju i zaštiti prirode.

3.2. Nastavni plan i program za osnovnu školu

Prema *Nastavnom planu i programu (2006.)* cilj je nastave Prirode i društva osvijestiti i doživjeti složenost i raznolikost te povezanost svih čimbenika koji djeluju u čovjekovu prirodnom i društvenom okružju, razvijati pravilan odnos prema ljudima i događajima, prihvati različite stavove i mišljenja te poticanje znatiželje za otkrivanjem pojava u prirodnoj i društvenoj zajednici. Smatram da je lovstvo čimbenik koji djeluje u čovjeku prirodnom i društvenom okružju, te da bi stoga učenici trebali upoznati i razumjeti ulogu i značaj lovstva. U *Nastavnom planu i programu (2006.)*, kao i u *Nacionalnom okvirnom kurikulumu (2010.)*, pojam lovstvo se ne spominje, ali lovstvo bi se trebalo obrađivati unutra nekih nastavnih tema. Također, postoje i teme unutra kojih se lovstvo ne obrađuje, ali bi se obrada lovstva mogla provesti.

U 1. razredu nastavne teme u kojima se lovstvo spominje, ili bi se moglo spomenuti su 13. Priroda se mijenja (jesenske promjene), 14. Zima, 15. Priroda se budi – proljeće i 16. Bliži se ljetu. Unutar navedenih tema, učenici bi mogli naučiti što lovci rade u određenom godišnjem dobu te kako pomažu životinjama svojim postupcima.

U 2. razredu nastavne teme u kojima se lovstvo obrađuje, ili bi se moglo obrađivati su 6. Zaštita od požara, unutar ove teme važno je da učenici uoče opasnost i štetne posljedice i šumskog požara. Zatim, 9. Zanimanja ljudi, unutar ove teme učenici bi mogli upoznati i zanimanje lovac i 18. Zaštita i čuvanje okoliša, a od učenika se očekuje da razumiju utjecaj čovjeka na okoliš. Kao i u prvom razredu, lovstvo se može spomenuti prilikom obrade godišnjih doba, odnosno u nastavnim temama 14. Jesen u zavičaju, 15. Zima u zavičaju, 16. Proljeće u zavičaju i 17. Ljeto u zavičaju.

U 3. razredu istaknula bih nastavne teme 11. Gospodarstvene djelatnosti zavičajne regije i 12. Gospodarstvo i kvaliteta okoliša. Unutra dvije navedene teme od učenika se očekuje da upoznaju značajne gospodarske djelatnosti zavičaja, uoče i razumiju vezu djelatnosti ljudi sa izgledom zavijača i prirodnim uvjetima, upoznaju i razumiju vezu između djelatnosti ljudi i onečišćenja okoliša, predlažu mjere zaštite okoliša te upoznaju jednu zakonom zaštićenu biljku ili životinju. Smatram da su ove teme posebno dobre za obradu lovstvu s učenicima, jer učenici mogu upoznati lovstvo kao gospodarsku djelatnost, upoznati važnost lovstva kao gospodarske djelatnosti, ali također i upoznati zaštićene životinje i razlikovati lov od krivolova.

U 4. razredu, nastavna tema 9. Šuma, gdje se od učenika traži da razlikuju listopadnu i zimzelenu (vazdazelenu) i mješovitu šumu, upoznaju najpoznatije šumske životinje, uoče međusobnu ovisnost biljaka i životinja šume, uoče razloge ugroženosti zajednice i navedu načine zaštite od požara, znaju da je nestručno ubiranje gljiva i šumskih plodova opasno za ljudski život. Unutra nastavne teme mogla bi se i spomenuti uloga lovaca u šumi, objasniti zašto je lovstvo važna gospodarska grana i navesti kako se lovci brinu o šumi. Lovstvo bi se također trebalo obraditi kao gospodarska djelatnost u nastavnim temama 23. Brežuljkasti krajevi Republike Hrvatske, 24. Nizinski krajevi Republike Hrvatske, 25. Primorski krajevi Republike Hrvatske i 26. Nizinski krajevi Republike Hrvatske.

3.3. Udžbenici iz prirode i društva

U udžbeniku Eureka 1, za prvi razred osnovne škole, iz nastavnog predmeta Priroda i društvo lovstvo se ne spominje, ali u nastavnim temama Priroda u jesen, Priroda Zimi, Ljudi i Zima, Priroda u proljeće i Priroda ljeti spominju se šumske životinje, što one rade u određeno godišnje doba i kako se ljudi prema njima ophode.. Na primjer, u nastavnoj temi Priroda zimi istaknuto je kako životinje preživljavaju zimu, spavajući zimski san, selidbom u toplije krajeve ili traženjem hrane, a u nastavnoj temi Ljudi i zima istaknuto je da ljudi pomažu šumskim životinjama da prezime, a također je i slikovno prikazano kako ljudi ostavljaju hranu za životinje u hranilice.

U udžbeniku Eureka 2, u nastavnoj temi Moj zavičaj, za svaki je zavičaj navedeno koje šume se nalaze u tom zavičaju i koje životinje žive u tim šumama. Za nizinski zavičaj navedeno je da prevladavaju hrastove šume, a da u njima žive divlje životinje kao što su divlje svinje, jeleni i zečevi. Nadalje, u nastavnoj temi Zanimanja ljudi zanimanje lovstvo se ne spominje, ali spominje se zanimanje šumar. Kao i u udžbeniku za prvi razred, u nastavnim temama gdje se opisuju pojedini zavičaji u određenim godišnjim dobima, istaknuto je i što rade životinje u šumi.

Zanimljivo je da u udžbeniku za treći razred, udžbeniku Eureka 3, u nastavnoj temi Gospodarske djelatnosti u zavičaju, nije istaknuta gospodarska djelatnost lovstvo, ali je istaknuto šumarstvo. Ponovno se u nastavnim temama koje opisuju pojedini zavičaj, odnosno Gorski zavičaj, Brežuljkasti zavičaj, Primorski zavičaj i Nizinski zavičaj, u opisivanju gospodarstva određenog zavičaja ne ističe lovstvo, nego drvna industrija. U nizinskom zavičaju autori udžbenika nisu

spomenuli niti lovstvo, niti šumarstvo. U nastavnoj temi Gospodarstvo i kvaliteta okoliša lovstvo se ponovno ne spominje, ali spominje se vuk, životinja koja živi u šumi, kao zaštićena životinja.

U udžbeniku Naš svijet 4, u nastavnoj temi Životinje u šumi, istaknut je pojam *lovne životinje*, odnosno životinje koje se love u šumama. Lovstvo kao gospodarska djelatnost se ne ističe ni u jednoj nastavnoj temi. Šumarstvo,drvna industrija se spominju u nastavnim jedinicama koje opisuju izgled pojedinog zavičaja, šume pojedinog zavičaja te gospodarstvo pojedinog zavičaja.

Smatram da je lovstvo u navedenim udžbenicima zanemareno, odnosno da ga treba uvrstiti u nastavne teme koje opisuju gospodarstvo ili život u šumi. Kao što sam već navela, učenici trebaju upoznati najvažnije čovjekove djelatnosti, a među njima i lovstvo. Nadalje, učenici bi trebali razumjeti i ulogu lovaca u šumi te koje su njihove osnovne zadaće, kako učenici ne bi tvrdili da lovci samo love i ubijaju životinje.

3.4. Lovstvo u ostalim nastavnim predmetima

Iako se lovstvo obrađuje u okviru nastavnog predmeta Priroda i društva, ono se javlja i ostalim nastavnim predmetima, među kojima bih istaknula Hrvatski jezik. Naime, u nastavi Hrvatskoj jezika, u okviru područja Književnost, obrađuju se mnoge priče u kojima se spominje lovstvo, odnosno lovci. Lovstvo se također pojavljuje i u lektirama koje su navedene u Nastavnom planu i programu (2006.). Od lektira navedenih u Nastavnom planu i programu istaknula bih Jacob i Wilhelm Grimm: Bajke, Hans Christian Andersen: Bajke, Charles Perrault: Bajke, Vladimir Nazor: Bijeli jelen i Felix Salten: Bambi. Najpoznatije bajke u kojima se pojavljuju lovci su Snjeguljica i sedam patuljaka te Crvenkapica. U navedenim lektirama može se analizirati uloga lovca u priči, što lovci rade i razlikuje li se njihova uloga u priči od onog što lovci rade u stvarnome životu. Osim u nastavnom području književnost, lovstvo se može obraditi i u okviru nastavnog područja Medijska kultura. Unutar područja Medijska kultura istaknula bih filmove N. Kostelac: Crvenkapica i O. Gluščević: Vuk, koji su navedeni u Nastavnom planu i programu, a prigodni su za obradu teme lovstva.

4. METODIČKI UZORAK PRIPREME ZA NASTAVNI SAT S TEMOM LOVSTVO

Razred: 3.

Nastavni predmet: Priroda i društvo

Nastavna jedinica: Gospodarske djelatnosti u zavičaju (Nizinski zavičaj) – lovstvo

Tip sata: Sat obrade novog gradiva

Cilj sata: Usvojiti lovstvo kao granu gospodarstva

Odgojno-obrazovnih ishodi: razumjeti važnost lovstva u gospodarstvu, razumjeti utjecaj lovaca na prirodu, imenovati i prepoznati divljač nizinskog zavičaja, razlikovati lov i krivolov, razvijati sposobnost opisivanja i zaključivanja

Sociološki oblici rada: Frontalni rad, rad u paru, individualni rad

Nastavne metode: Razgovor, usmeno izlaganje, demonstracija

Nastavna sredstva i pomagala: slagalica, računalo, projektor, PowerPoint prezentacija, nastavni listić, plakati, pano

Literatura: Bakarić Plička S.,S. Čorić i suradnici, 2009.: Eureka 3, udžbenik Prirode i društva za 3. razred osnovne škole. Školska knjiga, Zagreb

Tijek nastavnog sata:

Uvodni dio:

Rad u paru: Učenici dobivaju omotnice u kojima se nalaze slagalice (puzzle). Učenici slažu slagalicu u paru.

Frontalni rad: Nakon što su svi parovi složili slagalicu, slijedi razgovor s učenicima a slici koju su složili. Učiteljica učenicima postavlja pitanja: *Što prikazuje slika koju ste složili? Koga uočavate na fotografiji? Gdje se nalazi lovac? Što lovac radi? Mislite li da je lovac dobar ili loš? Zašto tako mislite?* Nakon razgovora slijedi najava teme. *Na današnjem satu govoriti ćemo o lovstvu, naučit ćemo što je to lovstvo, tko su lovci i što lovci rade.*

Glavni dio:

Frontalni rad: Učenicima postavljam pitanja: *Postoji li lovac u vašim obiteljima ili susjedstvu? Tko je lovac u vašim obiteljima? Kako izgledaju lovci. Znate li što rade lovci?* Lovci su osobe koje se bave uzgojem, zaštitom i lovom divljači. Lovci imaju pušku, kapu, čizme, lovačkog psa (Pomoću PowerPoint prezentacije prikazujem fotografiju lovca)... *Znate li što je to lovstvo?* Zajedno s učenicima lovstvo definiram kao granu privrede, koja se bavi uzgojem, zaštitom i lovom divljači. *Znate li što je to divljač? Koja divljač živi u našem (Nizinskom zavičaju)?* Nakon što su učenici odgovorili na pitanja, govorim im da su životinje koje slobodno žive u prirodi, a zakon ih opisuje kao divljač, a da u našem zavičaju možemo vidjeti jelene, srne, divlje svinje, zeca, lisicu, fazana (Fotografije navedene divljači prikazujem pomoću PowerPoint prezentacije i s učenicima analiziram izgled divljači). *Jeste li vidjeli negdje ove životinje? Gdje? Zašto lovci love divljač?* Učenici iznose svoja mišljenja, a zatim im postavljam sljedeća pitanja: *Što mislite što bi se dogodilo da se lovcima zabrani lov? Što bi se dogodili sa životnjama?* Učenicima objašnjavam da je glavna zadaća lovaca uzgoj i zaštita divljači, a tek onda lov. Lovci također unose i hranu i vodu u lovišta, ukoliko vode i hrane u lovištu nedostaje. Lovci love samo onoliko divljači, koliko im je dozvoljeno kako bi osigurali ravnotežu u prirodi. Naglašavam da lovci love kako bi kontrolirali veliki broj životinja te da veliki broj životinja uzrokuje velike štete. *Znate li neki primjer štete koju je prouzročila divljač?* Učenicima govorim da prevelik broj životinja može prouzročiti štete na poljoprivrednim usjevima, ali također da može uzrokovati poteškoće u prometu, ako šuma postane premalo stanište za veliki broj životinja koje u njoj žive. *Što lovci rade s mesom divljači, krvnom i trofejima (rogovima, kljovama)?* Meso divljači se prodaje i koristimo ga u prehrani, krvno koristimo za izradu odjeće odnosno u tekstilnoj industriji, a trofeji se ocjenjuju i izlažu u prostorijama lovačkih udruga. *Sada kada ste čuli što lovci rade, mislite li da su lovci loši ili dobri?* Učenicima zatim postavljam pitanje: *Može li loviti bilo tko, ili samo lovci?* Naglašavam da loviti mogu samo lovci, a zatim postavljam pitanje: *Znate li što je to krivolov?* Krivolov je protuzakonit lov koji je kažnjiv. *Što mislite može li krivolov prouzročiti štetu u lovištima?* Krivolov uzrokuje velike štete, a može se dogoditi i da se krivolovom istrijebi (uništi) određena životinjska vrsta.

Individualni rad: Učenici zatim rješavaju nastavni listić na kojemu se nalaze sljedeća pitanja:

1. Što je to lovstvo?
2. Tko su lovci? Što lovci rade i kako oni izgledaju?

3. Zašto lovci love životinje?
4. Pomažu li lovci životinjama? Kako?
5. Koja divljač živi u tvojem (nizinskom zavičaju)?
6. Što je to krivolov? Može li krivolov prouzročiti štetu?

Dok učenici odgovaraju na pitanja, obilazim ih i odgovaram na njihova pitanja, ako ih postave.

Frontalni rad: Nakon što su svi učenici odgovorili na pitanja, učenici čitaju svoje odgovore. Ako je potrebno učenici upotpunjaju svoje odgovore ili ih ispravljaju.

Ako je moguće, na satu se može ugostiti lovac iz obližnjeg lovačkog društva, koji bi tada učenike upoznao s lovstvom i odgovorio na njihova pitanja.

Završni dio:

Rad u paru: Zadatak učenika je da u paru osmisle plakat kojim će prikazati da je krivolov zabranjen i štetan (Učenici slikovno i pomoću poruka objašnjavaju zašto je krivolov loš). Učenici izlažu svoje rade, a zatim ih postavljamo na razredni pano.

5. ISPITANICI I METODE

5.1. Ispitanici

Istraživanje sam provela u Osnovnoj školi Kneževi Vinogradi u Kneževim Vinogradima. Istraživanje je provedeno u jednom 1. razredu i jednom 4. razredu. U prvom razredu broj ispitanika bio je šesnaest, šest učenica i deset učenika, dok je u četvrtom razredu broj ispitanika bio devet, dva učenika i sedam učenica. Ukupan broj ispitanika bio je dvadeset i pet. Istraživanje je provedeno 29. svibnja 2017., odnosno pred kraj nastavne godine.

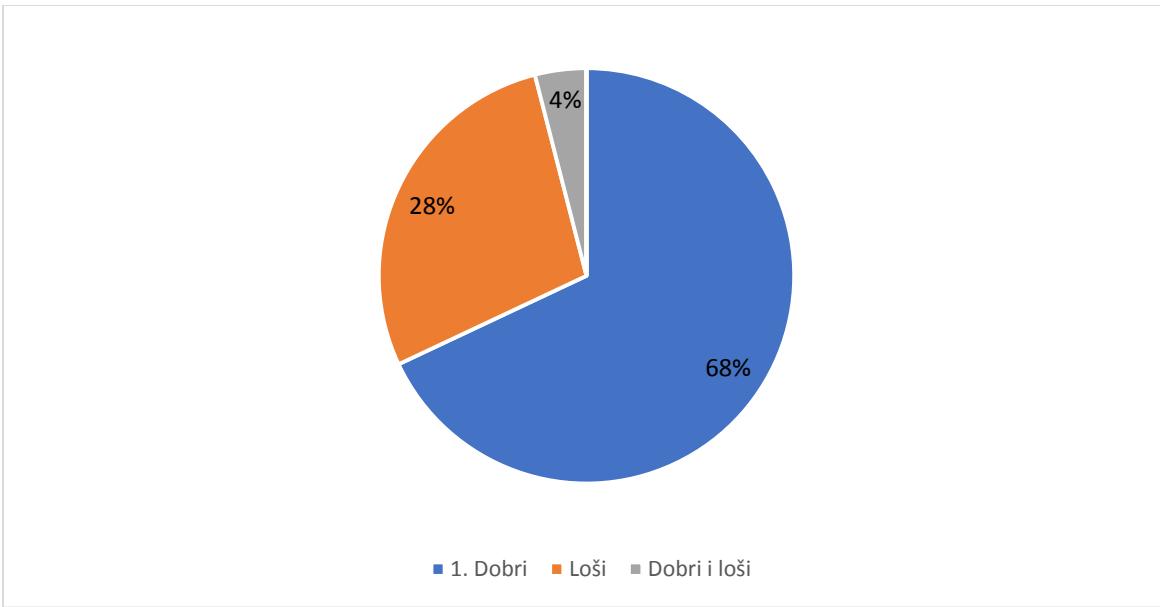
5.2. Metode rada

Istraživanje sam provela koristeći istraživački instrument upitnik, a postupak je anketiranje. Anoniman upitnik koji sam koristila prilikom ovog istraživanja sadrži 7 pitanja. Cilj je istraživanja bio stjecanje uvida u znanje i stavove djece mlađe školske dobi o lovstvu. (Prilog 1) Nakon što su učenici ispunili upitnik, uslijedilo je sređivanje podataka. Rezultate istraživanja sam prvo grupirala prema dobi ispitanika, a zatim ih obradila pomoću računala. Dobivene rezultate prikazati ću tekstualno i grafički.

6. REZULTATI I RASPRAVA

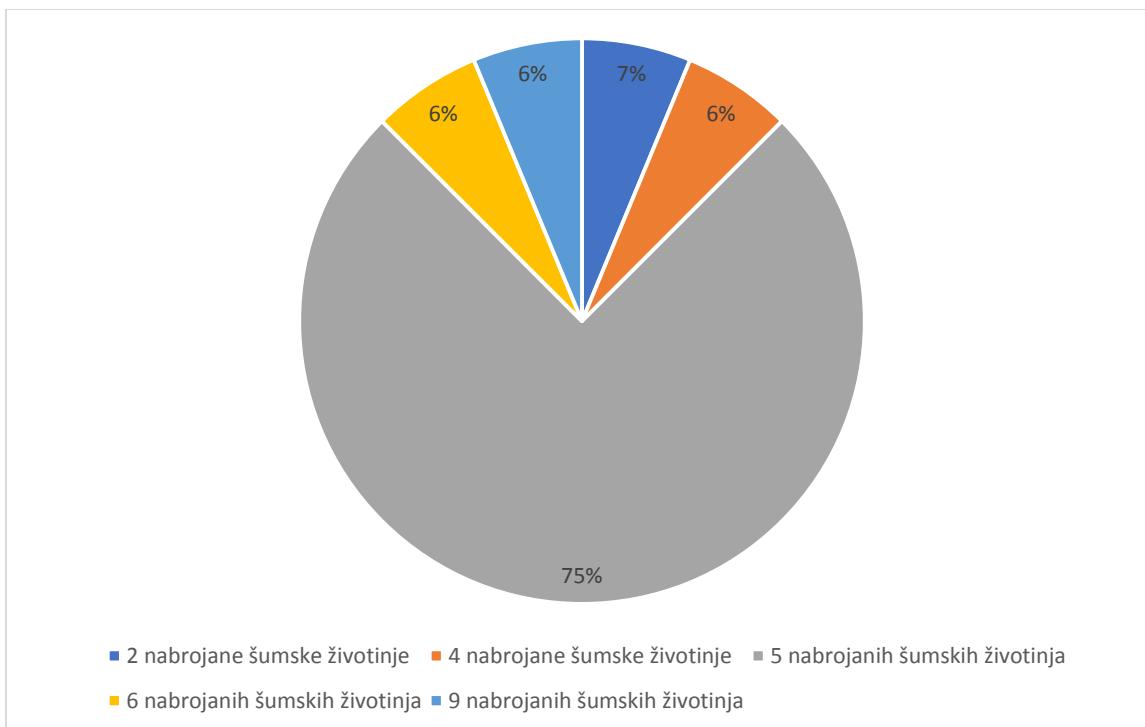
Na pitanje što je lov, samo je jedan učenik prvog razreda dao nepotpun i nejasan odgovor, dok je većina učenika prvog razreda lov opisala kao aktivnost u kojoj se love životinje. Svi učenici četvrtog razreda točno su odgovorili na pitanje što je lov. Učenici četvrtog razreda lov su opisali kao aktivnost u kojoj lovac lovi životinje u šumi. Dvije učenice četvrtog razreda navele su da je lov kada se životinje love i ubijaju. Uspoređujući definicije lova koje daju ispitanici s definicijom lova koju daju Popović i suradnici (2002.), prema kojoj je lov umijeće i vještina hvatanja ili odstrela divljači u sportskom smislu, poznajući način života i kretanja divljači, zaključujem da učenici točno definiraju lov, ali jednostavnijim jezikom i kraće, što je očekivano s obzirom na njihovu dob. Budući da se prema Nastavnom planu i programu (2006.) u četvrtom razredu obrađuje nastavna tema 9. Šuma, unutar koje učenici trebaju upoznati najpoznatije šumske životinje, a među njima i životinje koje se love, odnosno lovne životinje, očekivano je da će svi učenici četvrtog razreda znati definirati što je lov, ali zanimljivo je da su učenici prvog razreda znali definirati što je to lov, iako prema Nastavnom planu i programu za prvi razred ne postoji nastavna tema koja je posvećena šumi ili lovstvu. Učenici prvog razreda lovca opisuju kao osobu koja sa sobom nosi pušku, metke, kapu, odnosno šešir, torbu i nož. Svi ispitanici u prvom razredu, odnosno njih šesnaest, naveli su da lovac ima pušku, njih trinaest da ima kapu i metke. Manji broj naveo je da lovac ima torbu i nož. Za razliku od učenika prvog razreda, učenici četvrtog razreda prilikom opisivanja lovca uglavnom su se koristili pridjevima, a manje su navodili koje predmete lovac ima. Lovca su opisali kao vještu, brzu, jaku, strpljivu i upornu osobu koja lovi životinje. Dio učenika četvrtog razreda naveo je da lovac ima pušku, kapu i lovačkog psa. Valja istaknuti da su dva ispitanika lovca opisala kao lošu osobu, a jedan kao dobru. Smatram da su se ispitanici susreli s lovcima putem različitih medija, ali i u neposrednoj sredini te da na temelju toga opisuju lovca. Uzme li se u obzir da i Nastavni plan i program, unutar nastave Hrvatskog jezika, navodi obradu bajki, priča i filmova, kao što su Snjeguljica i Crvenkapica, u kojima se učenici susreću s likom lovca, valja zaključiti da su se svi učenici barem jednom u mlađoj školskoj susreli s likom lovca. Na zadatak nabroji aktivnosti lovaca koje poznaješ, svi ispitanici u prvome razredu naveli su da lovci zimi hrane životinje kukuruzom ili sijenom, a trinaest učenika navelo je da lovci love životinje. Zanimljivo je da su u prvom razredu svi učenici znali navesti barem jednu aktivnost lovaca, dok u četvrtom razredu jedan ispitanik nije znao navesti niti jednu aktivnost lovaca. Ostali

učenici četvrtog razreda naveli su sljedeće aktivnosti lovaca: lovljenje životinja, izrađivanje odjeće od krvnog mlijeka, postavljanje zamki za životinje, uzimanje mesa od životinja i čuvanje šume. Zanimljivo je i da jedan dio ispitanika navodi da lovci izrađuju odjeću od krvnog mlijeka, što nije aktivnost lovaca nego krvnara. Nadalje, jedan učenik navodi jednu nejasnu neaktivnost lovaca, a to je da lovci nikada ne idu na natjecanja. Uspoređujući odgovore ispitanika, s osnovnim zadaćama lovstva, koje su navedene u Zakonu o lovstvu, zaključujem da učenici poznaju neke zadaće lovstva, odnosno lov, korištenje dijelova divljači i zaštitu divljači. Smatram da ispitanici hranjenje divljači smatraju brigom i zaštitom divljači. Važno je istaknuti da ispitanici ne navode da se lovci bave uzgojem divljači, što je najvažnija zadaća lovstva. Većina učenika prvog razreda smatra da su lovci dobri, odnosno njih petnaest, a svoje mišljenje obrazlažu sljedećim navodima: lovci donose hranu koja nam je potrebna, hrane životinje preko zime, brinu se i pomažu životnjama. Jedan učenik naveo je vrlo zanimljivo i točno obrazloženje, a to je da su lovci dobri, jer je šumi potrebno dovoljno prostora, a lovci to omogućuju. Samo jedan učenik prvog razreda smatra da su lovci loši, ali svoje mišljenje nije obrazložio. U usporedbi s prvim razredom, puno više učenika četvrtog razreda smatra da su lovci loši, odnosno njih šest. Učenici tvrde da su lovci loši, jer ubijaju i love životinje. Dva učenika, koja smatraju da su lovci dobri, navode da oni donose hranu i ubijaju opasne i štetne životinje. Važno je naglasiti i da jedan učenik nije mogao odlučiti jesu li lovci dobri ili loši. Svoje mišljenje obrazložio je na sljedeći način: "Mislim da su lovci loši zato što oni ubijaju životinje, ali su i dobri, jer donose hranu svojoj kući." Dakle, 68% ispitanika smatra da su lovci dobri, 28% da su lovci loši, a 4% da su lovci i dobri i loši. Prikazano na slici 5. Uzimajući u obzir da nastavna tema *Lovstvo*, koja bi učenicima mogla dati jasnu sliku što lovci rade, koje su njihove zadaće i koja bi mogla odgovoriti na pitanje jesu li lovci dobri ili loši, ne postoji u Nastavnom planu i programu (2006.), iznenađujuće veliki udio ispitanika smatra lovce dobrima, ali treba uzeti u obzir da i dalje postoje ispitanici koji lovce smatraju lošim osobama, stoga smatram da je potrebno nastavnu temu *Lovstvo* uvrstiti u Nastavni plan i program. Prilikom uvrštavanja teme u obzir treba uzeti i pogled na suvremeno lovstvo koje daje Krznar (2009.), odnosno važno je da učenici lov shvate kao alat kontroliranja životinjskih populacija, čuvanja staništa i zaštita od bolesti i šteta, ali također je potrebno naglasiti da lov koji uzrokuje namjernu i nepotrebnu smrt loši. Također, učenike je potrebno i upozoriti na krivolov te njegove negativne posljedice, koje navodi Pichler (2015.). Smatram da bi tek tada učenici mogli steći pravu sliku o lovstvu, odnosno da bi mogli samostalno zaključiti i objasniti jesu li lovci loši ili dobri.

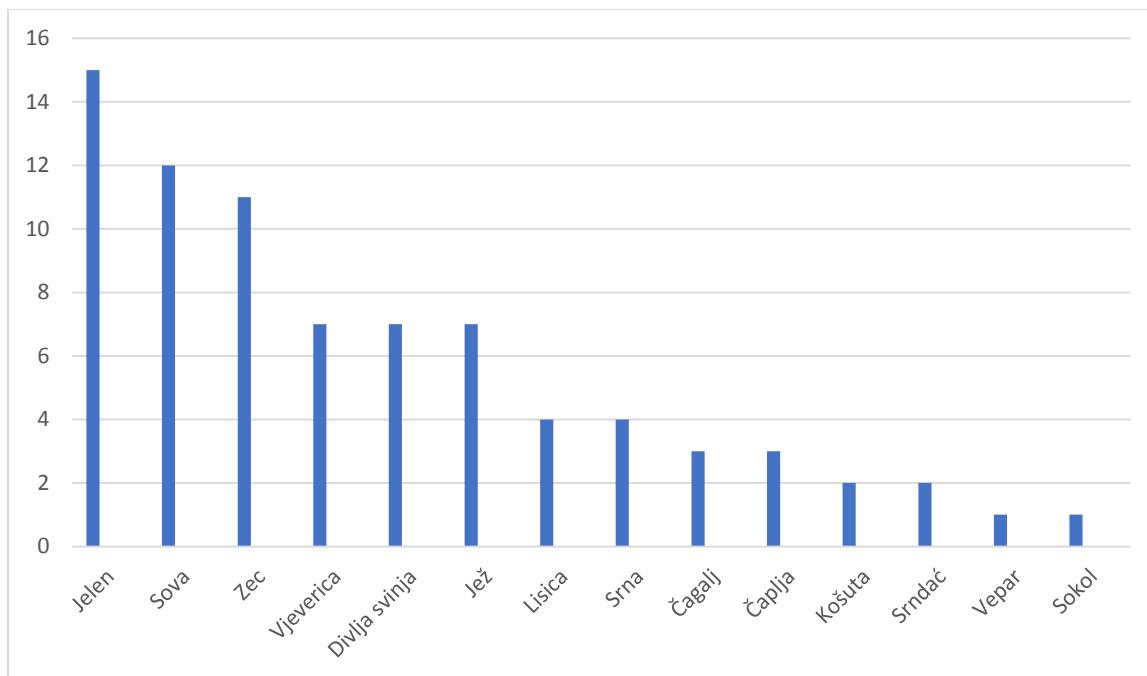
SLIKA 5. STAVOVI UČENIKA O LOVCIMA; JESU LI LOVCI DOBRI ILI LOŠI?

Ispitanici oba razreda dobro poznaju životinje koje žive u šumi. Samo dva učenika prvog razreda navela su manje od pet životinja koje žive u šumi, ali dva učenika navela su i više od pet životinja koje živa u šumi. Najveći broj životinja koje žive u šumi naveo je jedan učenik prvog razreda, učenik je naveo čak devet životinja. Dakle, 7% učenika prvog razreda navelo je samo dvije životinje koje žive u šumi, 6% učenika navelo je četiri životinje, 75% učenika navelo je pet životinja koje žive u šumi, 6% učenika navelo je 6 životinja koje žive u šumi i 6 % učenika navelo je 9 životinja koje žive u šumi. Prikazano na slici 6.

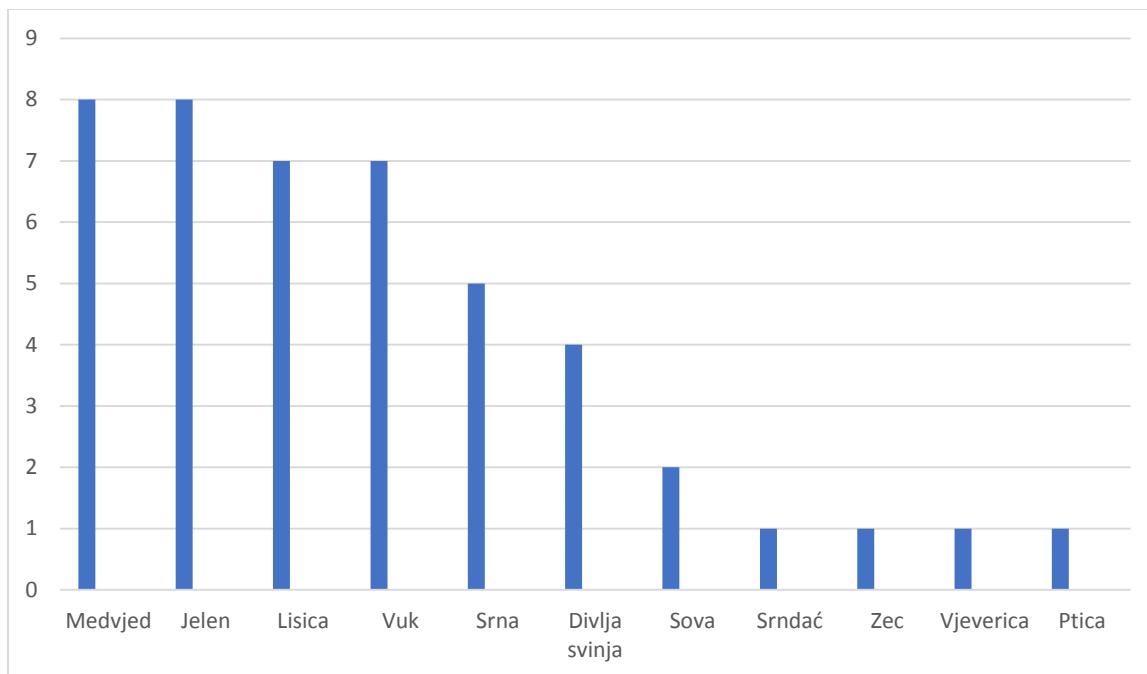
SLIKA 6. BROJ ŠUMSKIH ŽIVOTINJA KOJE SU NAVELI UČENICI PRVOG RAZREDA TE POSTOTAK UČENIKA KOJI JE NAVEO ODREĐENI BROJ ŽIVOTINJA

Učenici su naveli sljedeće životinje: jelen, lisica, sova, zec, sokol, čagalj, vjeverica, jež, srndać, srna, divlja svinja, vepar, čaplja i košuta. Životinja koju su učenici prvog razreda najčešće naveli je jelen, jelena je navelo čak petnaest učenika. Nakon jelena, učenici najčešće navode sovu, dvanaest učenika navelo je sovu, zatim jedanaest učenika navelo je zeca. Sedam puta navedena je divlja svinja, vjeverica i jež. Lisica i Srna navedene su četiri puta, a čagalj i čaplje tri puta. Košuta i srndać navedeni su dva puta, dok su samo jednom navedeni sokol i vepar. Zanimljivo je da ni jedan učenik prvog razreda nije naveo da u šumi živi medvjed, iako se slike medvjeda često pojavljuju u udžbenicima iz Prirode i društva. Na primjer, u udžbeniku Eureka 1 (2009.) učenici mogu uočiti medvjeda u nastavnim temama Priroda zimi i Priroda u proljeće, a medvjed je u navedenim temama prikazan kako spava zimski san, odnosno kako se u proljeće budi iz zimskog sna. Šumske životinje koje su navodili učenici prvog razreda i učestalost navođenja tih životinja prikazana je na slici 7.

SLIKA 7. ŠUMSKE ŽIVOTINJE KOJE SU NAVODILI UČENICI PRVOG RAZREDA I UČESTALOST NAVOĐENJA POJEDINIH ŽIVOTINJA

Svi ispitanici četvrtog razreda naveli su točno pet životinja koje žive u šumi. Zanimljivo je da su neki učenici prvog razreda naveli i više životinja koje žive u šumi, a također treba uzeti u obzir i da se prema Nastavnom planu i programu (2006.) u četvrtom razredu pojavljuje tema 9. Šuma, gdje učenici trebaju upoznati i najpoznatije životinje šume. Također, u udžbeniku Naš svijet 4 (2005.) postoji tema Životinje u šumi, unutar koje učenici upoznaju šumske životinje i pojам lovne životinje te stoga smatram da bi učenici četvrtog razreda trebali navesti veći broj životinja koje žive u šumi. Učenici četvrtog razreda naveli su sljedeće životinje: medvjed, lisica, vuk, jelen, divlja svinja, sova, srndač, zec, srna i vjeverica. Jedan učenika naveo je da u šumi živi ptica, ali nije naveo koja ptica. Učenici četvrtog razreda naveli su gotovo sve šumske životinje koje se mogu pronaći u udžbeniku Naš svijet 4 (2005.), učenici jedino nisu naveli djetlića i sovu. Najčešće navedene životinje su medvjed i jelen, koji su navedeni osam puta. S obzirom da ispitanici žive u nizinskom zavičaju, a u šumama u nizinskom zavičaju medvjed ne živi, zanimljivo je da je medvjed među najčešće navedenim životnjama u šumi. Smatram da učenici navode medvjeda često, jer su ga susreli više puta u udžbenicima, ali i putem medija, kao što je film. Lisica i vuk navedeni su sedam puta, dok je srna navedena pet puta. Četiri učenika navelo je da u šumi živi divlja svinja, a dva učenika da u šumi živi sova. Zec, srndač, vjeverica i ptica navedeni su samo jednom. Prikazano na slici 8.

SLIKA 8. ŠUMSKE ŽIVOTINJE KOJE SU NAVODILI UČENICI ČETVRTOG RAZREDA I UČESTALOST NAVOĐENJA POJEDINIH ŽIVOTINJA

Ispitanicima je postavljeno i pitanje postoji li lovac u njihovoj obitelji ili susjedstvu. Pitanje je postavljeno s ciljem da se utvrdi postoji li povezanost između postojanja lovca u obitelji ili susjedstvu i stavovima ispitanika o lovstvu. Trinaest učenika prvog razreda navelo je da u njihovoj obitelji i susjedstvu ne postoji lovac, dva učenika su navela da ne znaju, a jedan učenik nije odgovorio na pitanje. Dva ispitanika četvrtoog razreda navela su da u njihovoj obitelji ili susjedstvu postoji lovac. Jedan ispitanik naveo je da je u njegovoj obitelji njegov kum lovac, a drugi da je u njegovoj obitelji lovac djed, a u susjedstvu susjed. Zanimljivo je da je jedan od navedenih ispitanika u čijoj obitelji postoji lovac, tvrdi da su lovci loši, dok drugi ispitanik navodi da su lovci i dobri i loši. Dakle, i ispitanici koji su naveli da postoji lovac u njihovoj obitelji ili susjedstvu imaju negativne stavove o lovcima. Posljednje pitanje u upitniku bilo je želiš li biti lovac kad odrasteš i zašto? Osam ispitanika u prvom razredu odgovorilo je da želi biti lovac kad odraste, od toga dvije učenice i šest učenika. Ispitanici navode da bi voljeli biti lovci, jer vole šumu, mogli bi živjeti u šumi, i da je biti lovac super. Sedam ispitanika u prvom razredu odgovorilo je da ne želi biti lovac kad odraste, od toga četiri učenice i tri učenika. Učenici navode da ne žele biti lovci kad odrastu jer se boje, ne žele loviti i ubijati životinje i ne sviđa im se biti lovac. Za razliku od ispitanika prvoga razreda, ni jedan ispitanik u četvrtom razredu ne želi biti lovac kad odraste.

Ispitanici u četvrtom razredu ne žele biti lovci kad odrastu, jer ne žele ubijati životinje, žao im je životinja i vole životinje.

Uspoređujući rezultate istraživanja s rezultatima istraživanja Andrić (2016.), provedenog s ispitanicima predškolske dobi, vidljivo je da su djeca mlađe školske dobi bolje upoznata s lovstvom. Samo jedan ispitanik mlađe školske dobi nije znao što je lov, odnosno dao je nejasan i nepotpun odgovor, dok 55% ispitanika predškolske dobi ne zna što je lov. Važno je i napomenuti da prema istraživanju Andrić (2016.) 50% ispitanika predškolske dobi smatra da su lovci dobri, dok 68% ispitanika mlađe školske dobi smatraju da su lovci dobri. Zanimljivo je da dio ispitanika i mlađe školske dobio i predškolske dobi smatra da su lovci i dobri i loši, odnosno 4% ispitanika mlađe školske dobi i 7% ispitanika predškolske dobi. Dakle, 28% ispitanika mlađe školske dobi smatra da su lovci loši i 43% ispitanika predškolske dobi. Nadalje, djeca mlađe školske dobi navode veći broj životinja koje žive u šumi u odnosu na djecu predškolske dobi. Zanimljivo je da su se neka djeca predškolske dobio dosjetila nekih životinja, koje djeca mlađe školske dobi nisu, kao što su lane, djetlić i dabar. Važno je i napomenuti da djeca mlađe školske dobi nisu navodila domaće životinje, dok su djeca predškolske dobi navela neke domaće životinje kao što su ovca, mačka, pas i kokoš. Andrić također ističe da u godišnjem planu i programu rada s djecom, odgajateljice nemaju uvrštenu temu *Lovstvo*, kao što i tema lovstvo ne postoji u Nastavnom planu i programu za osnovnu školu (2006.). Smatram da su djeca mlađe školske dobi u školi, ali i u svojim domovima bolje upoznala lovstvo te zato pokazuju bolje rezultate u istraživanju u odnosu na djecu predškolske dobi. Ali, važno je napomenuti da djeca mlađe školske dobi i dalje nisu u potpunosti upoznata s aktivnostima lovaca te da lov i dalje smatraju ubijanjem nevinih životinja. Također, valja naglasiti da je jedan od materijalnih zadataka Prirode i društva, koje navodi Bezić (1975.) upoznati učenike s gospodarskim djelatnostima, a među njima i lovstvom. Smatram da prema danima rezultatima istraživanja, navedenih zadatak još uvek nije u potpunosti ostvaren, ali bi se mogao ostvariti uvođenjem nastavne teme *Lovstvo* u Nastavni plan i program za osnovnu školu.

7. ZAKLJUČAK

Lovstvo je jedna važna gospodarska grana, koja je ljudima neophodna, bez obzira na to što lov više nije nužno sredstvo preživljavanja. Učenici mlađe školske dobi trebali bi upoznati lovstvo, kako bi razumjeli zadaće i značaj lovstva, razlikovali lov od krivolova, te upoznali divljač svog zavičaja. Istraživanjem provedenim u Osnovnoj školi Kneževi Vinogradi, u Kneževim Vinogradima, s učenicima prvog i četvrtog razreda, odnosno s dvadeset i pet ispitanika, dobiveni su rezultati koji pokazuju da učenici znaju što je lov, znaju opisati lovca na temelju njegove odjeće i oružja koje nosi, a također i poznaju neke životinje koje žive u šumi. Učenici nisu u potpunosti upoznati s aktivnostima lovaca i ne navode uzgoj divljači kao aktivnost lovaca, što je zapravo najvažnija zadaća lovstva. Istraživanje u Osnovnoj školi Kneževi Vinogradi je pokazalo i da više od jedne četvrtine ispitanika lovce smatra lošima, a svoje mišljenje obrazlažu navodima da su lovci loši jer love i ubijaju nevine životinje. Takvi stavovi učenika ukazuju da je učenicima potrebno objasniti zašto lovci love i odstreljuju životinje, te im ukazati na posljedice koje bi nastale kada bi se lov na divljač zabranio. U Nastavnom planu i programu (2006.) ne postoji nastavna tema lovstvo, niti je u Nastavnom planu i programu navedena neka druga tema, koja bi omogućila učenicima da bolje upoznaju lovstvo. Analiza udžbenika iz Prirode i društva, pokazala je da je lovstvo u udžbenicima zanemareno, odnosno lovstvo se ne spominje ni u nastavnim temama u kojima bi učenike trebalo upoznati s lovstvom. Smatram da bi se nastavna tema *Lovstvo* trebala uvesti u Nastavni plan i program, kako bi učenici u što ranije dobi upoznali i razumjeli lovstvo. Također, smatram i da bi se takvim pristupom smanjio i broj učenika koji smatraju da je glavna zadaća lovaca ubijanje divljači, a ne uzgoj i zaštita divljači. Cilj provedenog istraživanja s ispitanicima mlađe školske dobi u Osnovnoj školi Kneževi Vinogradi bio je upoznati stavove djeca prema lovcima, njihova znanja o lovnu te poznavanje životinja koje žive u šumi. Rezultati istraživanja na temelju kojih je izведен zaključak mogli bi poslužiti kao izvor za pripremanje za nastavni sat *Lovstva* s djecom mlađe školske dobi, odnosno treba uzeti u obzir mišljenja i stavove učenika, a zatim pripremiti nastavnim sat kako bi djeca uspješno upoznala lovstvo. Važno je uzeti u obzir i dob djece mlađe školske dobi, njihov način razmišljanja, te emocije prilikom planiranja nastavnog sata s temom lovstva.

8. SAŽETAK

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Integrirani preddiplomski i diplomski učiteljski studij

Dejana Cvitan

TEMA LOVSTVO U RAD S DJECOM MALĐE ŠKOSLE DOBI

Diplomski rad

Osijek, 2017.

Broj stranica: 52

Broj slika: 8

Broj literarnih jedinica: 20

Diplomski rad izrađen je na Odsjeku za prirodne znanosti iz Predmeta Prirodoslovje II pod vodstvom mentorice dr. sc. Irelle Bogut, izvanredne profesorica i sumentora mr. sc. Željka Popovića, profesora visoke škole.

Lovstvo je gospodarska djelatnost, a glavne zadaće lovstva su uzgoj i zaštita divljači, a zatim lov i korištenje dijelova divljači. Lovstvo se prvi put javlja u vrijeme ledenog doba, kada je čovjek lovio zbog nestašice hrane te se koristio krznom kako bi se zagrijao. Iako lov danas više nije neophodno sredstvo preživljavanja, ono je i dalje potrebno kako bi se zaštitila divljač i spriječila njezina prevelika namnoženost. Lovstvo je etički opravdano, ako služi kao djelatnost kontroliranja životinjski populacija, čuvanja prirodnih i kulturnih dobara te zaštite od bolesti i šteta. Krivolov je kažnjivo djelo koje predstavlja krađu državne imovine, a čini velike štete u lovištu. Istraživanje o stavovima i znanjima djece mlađe školske dobi o lovstvu provedeno je 29. svibnja 2017. u Osnovnoj školi Kneževi Vinogradi u Kneževim Vinogradima. Istraživanje je provedeno na uzorku od dvadeset i pet učenika, odnosno šesnaest učenika u prvom razredu i devet učenika u četvrtom razredu, a kao istraživački instrument korišten je upitnik. Rezultati navedenog istraživanja pokazuju da djeca mlađe školske dobi znaju što je lov, opisuju lovca na temelju njegovih odjevnih predmeta i oružja. Djeca mlađe školske dobi upoznata su s nekim aktivnostima lovaca, te najčešće navode da su aktivnosti lovaca lov i hranjenje životinja koje žive u šumi. Učenici ne navode da se lovci bave uzgojem divljači, što je ujedno i najvažnija zadaća lovstva. 28% ispitanika lovce smatra lošima, jer oni love i ubijaju nevine životinje. 4% ispitanika smatra da su lovci i dobri i loši, a 68% ispitanika smatra da su lovci dobri, jer hrane životinje zimi. Iako veliki broj ispitanika lovce smatra dobrima, oni i dalje nisu u potpunosti upoznati s aktivnostima lovaca. Djeca mlađe školske dobi dobro poznaju životinje koje žive u šumi, odnosno rezultati istraživanja pokazali su da samo dva učenika prvog razreda navela manje od pet životinja koje žive u šumi. Prilikom analiziranja udžbenika iz Prirode i društva, zaključila sam da je lovstvo u udžbenicima zanemareno, odnosno ne spominje se ni u nastavnim temama u kojima bi se trebalo spomenuti. Iako u Nastavnom planu i programu tema Lovstvo ne postoji, ona bi se trebala uvesti, kako bi se učenici mlađe školske dobi upoznali s lovstvom kao gospodarskom djelatnošću, kako bi razumjeli osnovne zadaće lovstva te kako bi shvatili da lovci love i odstreljuju radi kontroliranja broja divljači i zaštite prirodnih i kulturnih dobara. Prilikom pripremanja za sat s nastavnom temom Lovstvo u obzir valja uzeti dob učenika, ali i njihova znanja i stavove o lovцима koji su prikupljeni istraživanjem provedenim u Osnovnoj školi Kneževi Vinogradi. Uvođenjem i provođenjem nastavne teme Lovstvo u školama, pomoglo bi se djeci mlađe školske dobi da afirmiraju pozitivne stavove prema lovstvu i lovциma.

Ključne riječi: lovstvo, lov, djeca mlađe školske dobi, krivolov, divljač.

9. SUMMARY

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Education

Integrated Undergraduate and Graduate University Teacher Studies

Dejana Cvitan

Hunting as a topic in work with younger school-age children

Graduation thesis

Number of pages: 52

Number of pictures: 8

Number of literature cited: 20

This graduation thesis was done at the Department of Natural sciences, in the subject Natural Sciences 2 under guidance of mentor Irella Bogut, Associate Professor, PhD and co-mentor Željko Popović, College Professor, M. Sc.

Hunting is an economic activity, which main tasks are breeding and protection of game, and then hunting and usage of game parts. Hunting first time occurred during ice age, when human had to hunt due to food shortages and he used fur to keep himself warm. Even though hunting is no longer a necessary means of survival, it is still necessary to protect the game and prevent its excessive complexity. Hunting is ethically justified, when it serves as an activity of controlling animal population, preserving natural and cultural goods and protecting of illness and harm. Poaching is a criminal offense that constitutes theft of state property, and it does great damage to the hunting ground. The research about the attitudes and knowledge of younger school-age children of hunting was conducted on May 29, 2017 in Osnovna škola Kneževi Vinogradi, in Kneževi Vinogradi. The survey was conducted on a sample of twenty-five students, i.e. sixteen in the first grade and nine in the fourth grade, and questionnaire was used as a research instrument. The results of this research indicate that younger school-age children know what hunting is, they can describe hunter based on his garment and weapons. Younger school-age children are familiar with some hunters' activities, and most often mention hunting activities are hunt and animal feeding in the woods. The students do not state that hunters are engaged in game breeding, which is also the most important task of hunting. 28% of the examinees consider hunters as bad persons, because they hunt and kill innocent animals. 4% of respondents believe that hunters are good and bad, and 68% of the respondents think that hunters are good because they feed animals in the woods during winter. Although, a large number of respondents considers hunters as good people, they are not still fully acquainted with the activities of hunters. Younger school-age children know well animals that live in the woods, and the results of the research show that only two first-grade pupils named less than five animals that live in the woods. While analysing textbooks from Science, I concluded that hunting is neglected, and not even mentioned in the teaching topics, in which it should be mentioned. Although Hunting does not exist as a topic in Nastavni plan i program, it should be introduced in order to teach younger school-age children about hunting as economic activity, to help children understand the basic tasks of hunting and to understand that hunters hunt game in order to control the number of game and to protect natural and cultural goods. When preparing for a lesson with Hunting as a main topic, it is important think of the age of the students as well as their knowledge and attitudes towards hunter, that were collected by the research conducted in Osnovna škola Kneževi Vinogradi. Introductions and implementation of Hunting as a teaching topic in school, would help younger school-age children to affirm positive attitudes towards hunting and hunters.

Key words: hunting, hunt, younger school-age children, poaching, game

10. KAZALO SLIKA

Slika 1. Jelen obični	3
Slika 2. Svinja divlja	3
Slika 3. Srna obična	4
Slika 4. Dijana, rimska božica lova	8
Slika 5. Stavovi učenika o lovcima: Jesu li lovci dobri ili loši?	21
Slika 6. Broj šumskih životinja koje su naveli učenici prvog razreda te postotak učenika koji je naveo određeni broj životinja.....	22
Slika 7. Šumske životinje koje su navodili učenici prvog razreda i učestalost navođenja pojedinih životinja.....	23
Slika 8. Šumske životinje koje su navodili učenici četvrtog razreda i učestalost navođenja pojedinih životinja	24

11. LITERATURA

Bakarić Palička, S., S. Čorić i suradnici, 2009.: Eureka 1, udžbenik Prirode i društva za 1. razred osnovne škole. Školska knjiga, Zagreb

Bakarić Palička S., S. Čorić i suradnici, 2009.: Eureka 3, udžbenik Prirode i društva za 3. razred osnovne škole. Školska knjiga, Zagreb

Bezić, K., 1975.: Metodika nastave Prirode i društva. Školska knjiga, Zagreb.

Čorić, S., S. Bakarić Palička i suradnici, 2009.: Eureka 2, udžbenik Prirode i društva za 2. razred osnovne škole. Školska knjiga, Zagreb

Darabuš S., I.Z. Jakeljić, 1996.: Osnove lovstva. Hrvatski lovački savez, Zagreb

De Zan, I., I. Nejašmić, B. Vranješ-Šoljan, 2005.: Naš svijet 4, udžbenik prirode i društva za četvrti razred osnovne škole. Školska knjiga, Zagreb

Popović, D., J. Balać, M. Grubešić, B. Habrun, M. Horvat, M. Kratohvili, D. Martić, R. Stojadinović, T. Šporer, V. Varićak, 2002.: Lovački leksikon. Pop & Pop, Zagreb.

Tomljanović, K. (2013.): Krivolov ugrožava brojnost divljači te njezinu spolnu i dobnu strukturu. Lovački vjesnik. 122(12): 18-21

Tucak, Z., T. Florijančić, M. Grubešić, J. Topić, J. Brna, P. Dragičević, T. Tušek, K. Vukušić, 2001.: Lovstvo. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet Osijek, Osijek.

Mrežna literatura:

Andrić, K. 2016.: Tema lovstvo u radu s djecom predškolske dobi. Završni rad, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za Odgojne i obrazovne znanosti Osijek, Osijek. 11 – 15 . Pribavljen: 16.8.2017. sa <https://zir.nsk.hr/islandora/object/foozos%3A270>

Krznar, T., J.Čulig, K. Pintur, N. Popović, L. Štilinović, 2006.: Je li lovstvo u suprotnosti sa zaštitom prirode. Šumski list.Br. 3-4, 125-130. Pribavljen: 16.8.2017. sa <http://hrcak.srce.hr/42707>

Krznar, T. 2009.: Lov – sport ili destrukcija? Tragom misli Joséa Ortege y Gassèta. Filozofska istraživanja. Vol. 29 No.3, 461-475. Pribavljen: 16.8.2017. sa <http://hrcak.srce.hr/46136>

Ministarstvo poljoprivrede: Informacijski sustav središnje lovne evidencije. Dostupno na: https://lovistarh.mps.hr/lovstvo_javnost/lovista.aspx 20.8.2017.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva: Zbirka zakonskih i podzakonskih propisa iz lovstva. Pribavljen: 16.8.2017. sa <http://www.mps.hr/UserDocsImages/zakoni/2012/LOVSTVO/Zbirka%20propisa%20iz%20lovstva.pdf>

Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obavezno i srednjoškolsko obrazovanje, 2010. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb. Pribavljen: 16.8.2017. sa http://mzos.hr/datoteke/Nacionalni_okvirni_kurikulum.pdf

Nastavni plan i program za osnovnu školu, 2006. Ministarstvo znanosti, obrazovanje i športa, Zagreb. Pribavljen: 16.7.2017. sa http://www.azoo.hr/images/AZOO/Ravnatelji/RM/Nastavni_plan_i_program_za_osnovnu_skolu_-_MZOS_2006_.pdf

Pichler, R. 2015.: Povijest krivolova u našim lovištima. Zakonodavstvo. Dostupno na: <http://www.lovac.info/lovstvo/lovstvo-zakonodavstvo-zakoni-pravilnici-za-lov/4448-povijest-krivolova-u-nasim-lovistima.html> 16.8.2017.

Pichler, R. 2015.: Povijest krivolova u našim lovištima – 2. dio, Zakonodavstvo. Dostupno na: <http://www.lovac.info/lovstvo/lovstvo-zakonodavstvo-zakoni-pravilnici-za-lov/4449-povijest-krivolova-u-nasim-lovistima-2-dio.html>

Reindl, B. 2007.: Kratak osvrt na povijest lovstva. Lovački muzeji. Dostupno na: <http://www.lovac.info/lovstvo/lovacki-muzeji-hls/269-kratak-osvrt-na-povijest-lovstva.html>, 16.8.2017.

Visković, N. 1996.: Životinja i čovjek. Prilog kulturnoj zoologiji, Književni krug, Split., 233-235. Pribavljen: 16.8.2017. sa <http://hrcak.srce.hr/43036>

12. PRILOZI

12.1. Upitnik proveden s učenicima prvog razreda

1. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: Ž

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku, i metkove, kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje a preko zime nose kukuruz i sjeno.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Dobri su zato što preko zime nose hranu životinjama.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Jež, jelen, divlja svinja, srna, zec, sova,

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Nemam lovca.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Ne zato što bojim se zato što će me upucati.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

2. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: M

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku, kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje, a zimi nose

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Dobri su jer zimi nose hranu

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Jelen, čagalj

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

3. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: M

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku, i metke, ima torbu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje a zimi nose kukuruz i sjeno.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Dobri su jer pomažu životnjama.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Jelen, čagalj, vjeverica, lisica, sova, jež, zec, srndač, divlja svinja.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Nemam lovca.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Ne bi. Zašto jer se bojim.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

4. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: M

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada se love životinje

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku i metke, nož.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje a po zimi bacaju kukuruz.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Dobri su zato što zimi hrane životinje.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Jelen, sova, jež, divlja svinja, zec.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Nemam lovca.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Ne bih zato šti ne volim ubiat.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

5. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: M

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku, kapu, metaka.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje a po zimi kuha kukuruz,

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Dobri su zato što daju nama hranu.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Jež, vjeverica, srna, jelen, sova.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Nemam lovca.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?
Ne, zato što mrzim biti lovac.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

6. Ispitanik
RAZRED: 1.a
SPOL: M

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.
Lov je kada se

2.Svojim riječima opiši lovca.
Imaju pušku, imaju kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.
U zimu stavljaju u sumu kukuruz.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?
Loši

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.
Jelen lisica sova zec sokol.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?
Nemam

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?
Živeti ču u sumi.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

7. Ispitanik
RAZRED: 1.a
SPOL: M

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.
Lov je kada se lova životinje

2.Svojim riječima opiši lovca.
Ima pušku i metke, kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.
Love životinje a zimi nose kukurus i sjeno.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?
Dobri su jer se brinu za životinje.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.
Vjeverica, jež, jelen, srna, zec

6.Postoji li lovac u twojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u twojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?
Ne mam lovca.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?
Sviđa mi se zato što volim živjeti u šumi.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

8. Ispitanik
RAZRED: 1.a
SPOL: M

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.
Lov je kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.
Ima pušku, metke, šešir.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.
A zimi im nose kukurus i sjeno.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?
Onisu su dobri.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.
Jelen, divlja svinja, zec, sova, čaplje.

6.Postoji li lovac u twojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u twojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?
Nemam lovca

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?
Zato što volim šumu.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

9. Ispitanik
RAZRED: 1.a
SPOL: M

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku, metke i kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Oni životinje po zimi hrane.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Oni su dobri, zato što šumi treba dovoljno prostora.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Jelen, zec, vjeverica, sova, srnđač.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Nemam lovca.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Zato što volim šumu.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

10. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: M

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku, metke, kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje a po zimi ih hrane.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Dobri su zato što nose hranu zim životnjama.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Jele, vepar, jež, čaplja, vjeverica,

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Ne mam lova

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Da zto što volim šumu

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

11. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: M

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku i metke, ima kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Lovi životinje a po zimi nosi kukuruz i sjeno u šumu.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Lovci su dobri zato što nose kukuruz po zimi.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Jelen, divlja svinja, sova, košuta, zec.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Nemam lovca.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Da, zato što volim šumu.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

12. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: Ž

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku, ima kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje a zimi nose kukurus i seme.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?
Oni su dobri zato što trebamo imati meso.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.
Jeleni, divlje svinje, zec i vjeverica.

6.Postoji li lovac u twojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u twojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?
Ne znam.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?
Ne zato što ja ne želim loviti jeleni i divlja svinja.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

13. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: Ž

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.
Lov je kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.
Ima pušku, metke kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.
Love životinje a zimi ih hrane.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?
Dobri su zato što zimi donose kukuruz.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.
Jelen, zec, sova, lisica, čagalj.

6.Postoji li lovac u twojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u twojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?
Ne znam.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?
Da zato što je super.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

14. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: Ž

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada se love životinje,

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku, metke, kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje a zimi nose kukuruz i sjeme.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Dobri su zato što nam treba meso.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Vjeverica, zec, košuta, jež, srna.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Nemam.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Da zato što volim šumu.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

15. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: Ž

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada se i love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ima pušku i metke, kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje a za životinje sa kukuruzom.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Lovci su dobri zato što hrane životinje.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Jelen, divlja svinja, sova, vjeverica, zeca.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Nemam lovca.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?
Ne ču zat što se bojim.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

16. Ispitanik

RAZRED: 1.a

SPOL: Ž

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.
Lov je kada se love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.
Ima pušku, ime metke, ima kapu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.
Love životinje a zimi kukuruz i sijene.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?
Dobri su zato sto hrane životinje.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.
Jelen, zec, sova, čaplje, lisica.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?
Nemam lovca.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?
Ne ne sviđa mi se.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

12.2. Upitnik proveden s učenicima četvrtog razreda

1. Ispitanik

RAZRED: 4.a

SPOL: Žensko

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.
Lov je kada lovci u šumi love divlje životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Lovac nosi prljavu majicu i hlače i ima pušku u ruci a neki lovci nose i kape.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Lovci love životinje te njihovo meso prodaju ili iskoriste za hranu a od krvna naprave kaput.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Ja mislim da su lovci loši jer ubijaju nedužne životinje.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Životinje u šumi: divlja svinja, medvjed, vuk, lisica i sova.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

U mojoj obitelji postoji lovac. U mojoj obitelji lovac je moj kum.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Ja neželim biti lovac jer neželim ubijati životinje.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

2. Ispitanik

RAZRED: 4.a

SPOL: Žensko

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada lovci u šumi love i ubijaju životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Lovac je čovjek koji lovi i ubija životinje.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Poznajem od njihovih aktivnosti lov.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Mislim da su lovci loši zato što oni ubijaju životinje ali su i dobri jer donose hranu svojoj kući.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Medvjed, vuk, lisica, crna, jelen.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

U mojoj obitelji je djed lovac, a u susjedstvu susjed.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Ja ne želim biti lovac kad odrastem jer ne želim ubijati životinje.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

3. Ispitanik

RAZRED: 4.a

SPOL: Muško

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Ja mislim da je lov kad lovac lovi druge životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Ja mislim da je lovac malo bezobrazan, jer ubija većinu životinja.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Lovci nikad nejdju na natjecanja.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Ja mislim da su lovci loši, mislim tako zato što ubijaju veliku količinu životinja.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Divlja svinja, srna, jelen, vuk, medvjed.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

U mojoj obitelji ne postoji lovac.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Ja nikako neželim biti lovac kad odrastem, žato što neželim ubijati životinje.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

4. Ispitanik

RAZRED: 4.a

SPOL: Muško

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada loviš neku životinju.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Lovac je vješt u lovnu, brz, dobar, jak, lovi životinje, vješt sa oružjem.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje, izrađuju odjeću od krvnog životinja.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Lovci su dobri jer ubijaju životinje zbog hrane i odjeće.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Medvjed, lisica, vuk, jelen, srna.

6.Postoji li lovac u twojоj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u twojоj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

U mojoj obitelji ne postoji lovac.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Me želim biti lovac kad odrastem jer ћu morati ubijati životinje.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

5. Ispitanik

RAZRED: 4.a

SPOL: ženski

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada loviš životinje i ubijaš ih.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Lovac lovi životinje i on je loš.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Nisu dobri. Zato što oni ubijaju nevine životinje.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Medvjed, vuk, lisica, jelen i srna.

6.Postoji li lovac u twojоj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u twojоj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Nepostoji.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Ne. Zato što ne želim ubijati životinje.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

6. Ispitanik

RAZRED: 4.a

SPOL: žensko

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada netko lovi životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Lovac je čovjek koji lovi životinje. On je strpljiv, uporan.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.
Lovi životinje, postavlja zamke za životinje.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?
Ja mislim da su lovci dobri. Zato što oni nekad ubijaju opasne i štetne životinje.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.
Vuk, jelen, sova, srndač, zec.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?
U mojoj obitelji nitko nije lovac.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?
Ne želim. Zato što ne bih htjela ubijati životinje.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

7. Ispitanik
RAZRED: 4.a
SPOL: žensko

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.
Lov je to da se u šumi love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.
Lovci love životinje za prehranu.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.
Njihova aktivnost je da love životinje i čuvaju šumu.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?
Dobri zato što love životinje kako bi imali što da jedu.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.
Medvjed, lisica, vuk, jelen i divlja svinja.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?
Ne postoji kod mene niti u susjedstvu.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?
Ne zato što mi je žao životinja.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

8. Ispitanik

RAZRED: 4.a

SPOL: ženski

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lovstvo je kada lovci love životinje.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Lovci love životinje.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Njihova aktivnost je lov.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Loši. Jer love životinje.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Medvjed, lisica, jelen, divlja svinja i ptica.

6.Postoji li lovac u tvojoj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u tvojoj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Ne.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Ne. Jer volim životinje.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!

9. Ispitanik

RAZRED: 4.a

SPOL: žensko

Pažljivo pročitaj pitanja i odgovori.

1.Svojim riječima napiši što je lov.

Lov je kada lovci love životinje u šumi.

2.Svojim riječima opiši lovca.

Velik, nosi pušku, vodi pse sa sobom u lov.

3.Nabroji njihove aktivnosti koje poznaješ.

Love životinje i uzimaju im meso.

4.Jesu li lovci dobri ili loši? Zašto tako misliš?

Misljam da su loši, zato što ubijaju životinje.

5.Nabroji barem pet životinja koje žive u šumi.

Jelen, srna, lisica, vjeverica i medvjed.

6.Postoji li lovac u twojоj obitelji ili susjedstvu? Ako postoji, tko je lovac u twojоj obitelji (mama, tata, brat, sestra, djed, stric, susjed ...)?

Nitko u mojoj obitelji i susjedstvu nije lovac.

7.Želiš li biti lovac kad odrasteš? Zašto?

Ne, zato što neželim ubijati životinje.

Hvala ti na pomoći. Želim ti ugodan dan!